

EIO och Elektrikerförbundet i fortsatta förhandlingar:

Spänd väntan på industrimärket

Förhandlingarna om ett nytt installationsavtal fortsätter mellan EIO och Svenska Elektrikerförbundet. Åtskilliga förhandlingsträffar är utsatta och den 31 mars löper innevarande avtal ut. Liksom de flesta parter på arbetsmarknaden väntar elteknikbranschens parter på att industrins pågående förhandlingar ska bli klara för att få det märke för lönenivåerna som ska följas.

Tre miljoner löntagare ska i år få nya kollektivavtal, och den 31 mars löper avtal ut som berör cirka två miljoner anställda.

Den 7 mars sa både arbetsgivarna och fackförbunden inom industrin nej till medlarnas första bud. Parterna var bland annat missnöjda med den lönenivå som föreslogs. Medlarbudet skulle innebära att lönerna höjs 2,4 procent under 18 månader. "För låg lönenivå. Det går inte att skydda reallönerna med en sådan låg nivå," sa Stefan Löfvén, IF Metalls ordförande. "Löneökningarna är för höga under den period som medlarna föreslår," kontrade Bengt Huldt, vd för Ståll- och gruvarbetsgivarna.

Det andra och senaste budet (13 mars) från medlarna till industrins parter innehöll ett lönebud på 0,7 procent under 12 månader. En av knäckfrågorna, förutom lönenivån, är företagets möjligheter att ta in personal via bemanningsföretag. Fackförbunden sa nej till budet och har meddelat att de mot bakgrund av detta förbereder en möjlig konflikt. "Vi vill inte hamna i en sådan situation, men det finns en gräns. Tiden håller på att rinna ut och vi måste sätta oss ner och förhandla," sa IF Metalls ordförande Stefan Löfvén till TT dagen efter budet.

ARBETSGIVARNA SA JA

Till skillnad från fackförbunden sa den största arbetsgivarparten Teknikföretagen ja till medlarbudet och organisationen tycker inte att de föreslagna lönenivåerna är för låga. "Lönenivån ligger inom ramen

– För låg lönenivå, sa Stefan Löfvén, IF Metalls ordförande.

för Europeanormen och längden stämmer väl överens med vad vi sa när avtalsrörelsen startade," sa Jonas Cohen, informationschef på Teknikföretagen till TT.

INGET DATUM

Något datum för medlarnas nästa bud finns inte i skrivande stund. Men parterna är ense om att en ny hemställan måste komma snart – det nuvarande avtalet löper ut den 31 mars. Om parterna inte enas och facken gör allvar av sitt hot om strejk, måste ett varsel läggas senast den 22 mars.

Det går alltså långsamt framåt i industrins löneförhandlingar. Men under fackets hot om en omfattande strejk under påskhandeln reagerade Svensk Handels vd Dag Klackenberg. Han hotade med att gå före industrin om den inte blev klar med sina löneförhandlingar i tid. "Då trotsar vi åtminstone industrin, men inte Svenskt Näringsliv," sa Dag Klackenberg till TT.

Svenskt Näringslivs vice vd Christer Ågren tyckte inte att samordningen skulle hotas om Dag Klackenberg skulle göra allvar av sitt hot.

Kan tänka sig att gå före industrin. Dag Klackenberg, vd i Svensk Handel.

"Alla avtalsförhandlingar sker inom ramen för de mål som satts för avtalsrörelsen av arbetsgivarförbunden inom Svenskt Näringsliv och givet de samhällsekonomiska förutsättningar som gäller", sa Christer Ågren. "Vad förbunden inom Svenskt Näringsliv försöker uppnå i avtalsförhandlingarna har inte förändrats för att andra branscher, mer hemmarknadsdominerande, söker träffa de första avtalen."

Den 22 mars varslade Handels om strejk med start på skärtorsdagen den 1 april. Varslet omfattar 5 000 anställda inom Handels avtalsområdet och berör såväl butiksanställda som anställda på lager.

Urban Bäckström, Svenskt Näringsliv: Varför behövs kollektivavtal?

"När jag igår läste de svenska industrifackens kommentarer till det senaste budet för industriavtalets opartiska ordförande blev jag förundrad över det uppskrivade tonläget. De svenska industrifacken sågar nu något som industrifacken i Tyskland, Nederländerna och de nordiska facken i Finland och Danmark har gjort upp om. Till skillnad från sina kollegor driver de svenska facken i praktiken en linje som leder till en sämre utveckling för företagen, medlemmarna och Sverige.

Arbetsgivarna i staten, kommuner och landsting, det privata näringslivet och riksbanken driver istället en linje för att få fart på ekonomin och att säkra jobben. Men det som är rätt i andra länder är enligt facken en provokation i Sverige. Dessutom bortser de fackliga talespersonerna helt från att krisåret 2009 gav nutidens högsta reallöneökningar (3,5 %). Det framstår allt tydligare att avtalsrörelsen 2010 är ett försök till en facklig – och politisk – makt-demonstration snarare än att tillvarata medlemmarnas långsiktiga intressen."

Läs Urban Bäckströms hela inlägg från den 15 mars på www.svensktnaringsliv.se.

Urban Bäckström, vd Svenskt Näringsliv.

Lars Gillström, NEA i Borlänge:

”Ledigt javisst – men först ett utmanande jobb”

NEA-koncernen är en av Sveriges största elinstallatörer. På NEA Nords filial i Borlänge jobbar 50 personer. Chefen Lars Gillström konstaterar att även om lågkonjunkturen är djup så har verksamheten i Borlänge-trakten ändå lyfts. Men eftersom elbranschen ligger sent i konjunkturcykeln kan 2010 bli det tuffaste året hittills.

– Det är bra att EIO och Elektrikerförbundet verkar eniga om ett kort avtal. Som marknaden ser ut framöver så tror jag att vi i nuläget gynnas av ett kort avtal. Men jag hoppas också att vi får till ett avtal anpassat till branschens teknikutveckling.

– Som alla elföretagare ska vi i första hand göra nytta för våra kunder. Hos oss innebär det att ungefär 30 procent av arbetsstyrkan är på resande fot just nu. Det är de förutsättningar vi har för vår verksamhet.

Detta faktum innebär ändå inte att NEA:s montörer har stora problem med att förena arbete med familjeliv, menar Lars Gillström.

– Montörerna förstår förutsättningarna, och även företagen är förnuftiga. Ledig ska man få vara javisst, men ett utmanande jobb kräver också resor ibland och att man då tillsammans med arbetsgivaren hittar bra lösningar, säger Lars Gillström.

Alla montörer som är borta på längre jobb får en timmes förkortad arbetstid per övernattningsdag. I praktiken – på arbeten på annan ort i över en vecka – får alla arbetstagare 36-timmars-

vecka istället för 40 timmar. Det är alltså en stor arbetstidsförkortning för den gruppen montörer. Tillsammans med möjligheter att jobba in tid de dagar man är borta innebär det ofta fyra-dagarsvecka. Det vill säga, de åker ut måndag morgon och hem torsdag kväll.

– Hos oss har arbetstidsförkortningen gjort att montörerna uppskattar resandet, eftersom man kan styra ledigheten exempelvis till en fredag eller måndag.

Lars Gillström menar vidare att känndomen om ATL-prislistan måste öka. Det är viktigt för både arbetsgivare och montör.

– Lika viktigt är det att utveckla alternativa prestationslönesystem. Jag hoppas och tror att det arbetet fortsätter parterna emellan.

2003 drabbades elteknikbranschen och kunderna hårt av Elektrikerförbundets stridsåtgärder. Ett faktum som irriterade exempelvis industrikunderna, konstaterar Lars Gillström.

– Ledig ska man få vara javisst, men ett utmanande jobb kräver också resor ibland, säger Lars Gillström, NEA i Borlänge.

Anders Gustin, Bravida Sundsvall:

”Lokalt prestationslönesystem – snarast!”

– Det ackordssystem vi har idag inom elteknikbranschen behöver kompletteras. Utifrån mitt perspektiv ser jag gärna även ett företagsanpassat prestationslönesystem som baseras dels på tidsåtgång och dels på materiellkostnad. Alltså ett system där jag som lokal arbetsgivare tillsammans med mina montörer på företagsnivå kommer överens om effektiva lösningar – för båda parter – då det gäller materiel och arbetstid.

Det säger Anders Gustin på Bravida i Sundsvall.

– Som företagare vill jag ju kunna uppmuntra montörernas engagemang och kompetens genom ett prestationslönesystem där man har möjlighet att påverka sin lön, samtidigt som jag tror att vi skulle få en bättre träffsäkerhet på de kalkyler som vi upprättar vid fastprisförfarande.

Anders Gustin menar att den typen av system även skulle gynna branschen att hålla nere den totala byggkostnaden på ett effektivt sätt. På så sätt skulle fler projekt komma till stånd och mer arbetstillfällen skapas. Det borde även finnas intresse av sådana förändringar hos beställare som upphandlar entreprenader på löpande räkning i någon form.

– Jag inser att det inte är lätt och troligtvis kommer det att ta tid att landa nya idéer av det här slaget men jag skulle absolut vilja göra ett försök på vårt företag, slutar Anders Gustin.

– Jag hoppas att årets avtalsförhandling ska präglas av samförstånd som leder till lugn och ro på marknaden. Konflikt har aldrig lett fram till ett bra avtal.

VAD STÅR PÅ SPEL

tar upp de stora frågorna i avtalsrörelsen.

Här kan du varje dag följa nya tv-inslag, läsa blogginlägg och länka till relevanta studier från akademi, näringsliv och fack.

www.vadstarpåspel.se

Sture Nilsson, EIAB i Sundsvall:

”Beroende av montörer som kan resa”

El & Industrimontage Svenska AB (EIAB) vill vara det lokala företaget med det stora företagens resurser och muskler.

Hos Sture Nilsson på EIAB i Sundsvall finns en kompetent montagestyrka som arbetar med lokala installationer, men som även specialiserat sig på renovering av kraftanläggningar.

Kraftverksjobben är en stor del av vår verksamhet, och att resa i arbetet är därför en självklarhet för de ungefär 35 montörer som berörs.

– Vår verksamhet är beroende av montörer som kan

arbeta utanför hemorten.

Är man inte beredd att resa i jobbet, ja då väljer man sannolikt en annan anbudsgivare, menar Sture Nilsson.

– Det är förstas ett ständigt pussel för oss för att få ihop arbetsstyrkorna och att tillsammans med montörerna

enas om vem ska åka vart och när. Det är en utmaning, men det har aldrig varit ett problem i vår verksamhet.

Elektrikerförbundet vill införa begränsningar av arbetsdagarnas arbetsskyldighet och att arbetstiden förkortas.

– För min del gäller att utföra ett åtagande för kunden på bästa sätt. Då håller det inte att i kollektivavtalet reglera att montörerna mer eller mindre kan styra om vi kan ta ett jobb eller inte. För det är det som blir resultatet om avtalet skrivs om.

– Jag menar inte att elektrikererna inte ska ha rätt att förena arbete och familjeliv, naturligtvis ska det kunna gå, precis som för alla andra. Men när man som vi

är ett ”resesällskap”, så måste man som montör inse att det inte alltid går att jobba på hemmaplan.

EIAB har en hel del jobb i Norge. Om Elektrikerförbundets krav går igenom förmodar Sture Nilsson att sådana jobb och andra på hemmaplan måste läggas ut på bemanningsföretag.

– Jag känner inte igen den problematik som framkommer i det här avtalskravet, men det kan ju bero på att kravet känns väldigt Stockholmsfixerat. För oss som har verksamhet i mellersta Norrland med mycket resande finns ingen anledning att kollektivavtalsreglera ytterligare, slutar Sture Nilsson.

Elektrikerförbundet stämmer fem företag i Arbetsdomstolen – EIO kommenterar:

Varför ska elektriker som inte är med i facket betala facklig avgift?

– Det är inte rimligt att facklig verksamhet ska betalas av montörer som inte är med i Svenska Elektrikerförbundet. Det har Europadomstolen slagit fast i en dom som klargjort att det strider mot de mänskliga rättigheterna. Elektrikerförbundet tolkar uppenbart inte domen på samma sätt som andra fackförbund och arbetsgivare, säger Åsa Kjellberg Kahn, förhandlingschef på bransch- och arbetsgivarorganisationen EIO.

Under pågående avtalsrörelse väljer Elektrikerförbundet att stämma fem installationsföretag som inte betalat så kallade kontrollavgifter till facket. Dessutom kräver fackförbundet skadestånd.

– Företagen har ingen skyldighet att betala skadestånd, säger Åsa Kjellberg Kahn. Möjligheterna att överhuvudtaget ta ut avgifter från oorganiserade till facket är mycket begränsade.

PRÖVADES I EUROPADOMSTOLEN

Frågan prövades 2007 då Europadomstolen klargjorde att det stred mot de mänskliga rättigheterna att ta in granskningsarvoden från byggnadsarbetare som står utanför facket och själva inte gått med på löneavdrag. Sedan dess har både Byggnads och Kommunal avvecklat dessa avgifter. EIO

kommer att företräda företagen i Arbetsdomstolen.

Genom stämningarna till Arbetsdomstolen kommer nu hela frågan om kontrollavgift för oorganiserade att få en rättslig prövning. EIO kommer att företräda företagen i Arbetsdomstolen.

– Den fackliga verksamheten ska inte belasta montörer som inte är medlemmar i Elektrikerförbundet, fastslår Åsa Kjellberg Kahn.

EIO och Elektrikerförbundet står i nuläget, liksom resten av arbetsmarknaden, inför en svår avtalsrörelse.

– Det är extra tråkigt och illavarslande för avtalsförhandlingarna att Elektrikerförbundet ännu en gång klart flaggar för att man inte avser att ta till sig synsätten från Europadomstolen och följa Bygg-

nads och Kommunals exempel, det vill säga att sluta att ta ut avgifter för sin verksamhet för andra än medlemmar. Tvärtom väljer man att jaga EIO-företagen – och därmed alla de som inte arbetar på akord och inte är med i facket –

– Möjligheterna att ta ut avgifter från oorganiserade till facket är mycket begränsade, säger Åsa Kjellberg Kahn, EIO:s förhandlingschef.

till domstol. Beklagligt, slutar Åsa Kjellberg Kahn.

Göran Nordin, Elgruppen i Örebro:

”Trygghet genom avtal är en illusion”

Engagerade och rätt kluriga medarbetare som gillar att överträffa kundernas förväntningar.

Ungefär så presenteras de åtta anställda på Elgruppen i Örebro på företagets hemsida.

– Men som företagare gäller det också att vara snabbfotad som en boxare, annars blir man golvad, säger vd:n Göran Nordin.

– Därför är det i affärslivet viktigt med flexibla lösningar, något som ofta kolliderar med det stelbenta, ”trygga” kollektivavtalet.

– Man kan anta att Elektrikerförbundet eftersträvar trygghet då de vill reglera det mesta i avtalet. Men den tryggheten är en illusion eftersom det är flexibla lösningar som tryggar jobben, menar Göran Nordin.

– Bristen på flexibilitet i avtalet gör faktiskt att man som företagare ibland plötsligt står där med folk som man inte kan betala för. Avtalstrygghet betyder alltså inte säkra jobb. Jag ska väl tillägga att flexibilitet i avtalet naturligtvis inte bygger på att arbetsgivaren själv ska bestämma utan att man ska få lov att träffa avtal, exempelvis om arbetstid, på i första hand lokal nivå.

Knapphetens vind blåser över branschen, konstaterar Göran Nordin. De flesta elföretagare tamps med dålig lönsamhet, men det är inte läget i alla delar av landet.

– Generellt påslag på lön är ingen god idé med tanke på att ekonomin ser olika ut i olika delar av Sverige. Jag är en stark förespråkare för lokal lönebildning.

Göran Nordin menar att det trots allt är ”hyfsat i branschen” och att man lärt sig stå ut med en osäker tillvaro.

– Årets avtalsrörelse verkar präglas av en ömsesidig förståelse mellan EIO och Elektrikerförbundet. En insikt om att man behöver varandra för att utveckla branschen. Jag ser fram emot att avtalsrörelsen fortsätter kännetecknas av mer samarbete och mindre kamp!

Avtalsförhandlingarna på tjänstemannaområdet:

Begränsat utrymme för ändringar i avtalets allmänna villkor

Tjänstemannaavtalen löper ut den 30 april och avtalsförhandlingarna på tjänstemannaområdet har nu inletts genom att parterna har växlat yrkanden.

På arbetsgivarsidan samförhandlar EIO med Glasbranschföreningen, Maskinentreprenörerna, Målaremästarna, Plåtslageriernas Riksorganisation och VVS Företagen. De avtalsyrkanden som överlämnats till tjänstemannafacken Ledarna, Sveriges Ingenjörer och Unionen är således gemensamma från arbetsgivarsidan.

– Med hänsyn till det osäkra ekonomiska läget har EIO och övriga arbetsgivarföreningar föreslagit en kortare avtalsperiod än vad som normalt är önskvärt från

arbetsgivarhåll, säger EIO:s förhandlare Ulf Nordström.

– Vi har dock inte fastslagit någon exakt avtalsperiod utan det får avgöras beroende på de kommande avtalens innehåll i övrigt.

EIO och övriga arbetsgivarförbund har föreslagit att eventuella löneökningar i första hand får ske efter de möjligheter som finns lokalt på företagen, men är även beredda att följa den kostnadsnorm som de internationellt konkurrensutsatta sektorerna förhandlar fram.

– EIO och övriga arbetsgivarföreningar har föreslagit en kortare avtalsperiod än vad som normalt är önskvärt, säger Ulf Nordström, EIO:s förhandlare för tjänstemannaavtalen.

Arbetsgivarsidan har också i sina avtalskrav klargjort att det – mot bakgrund av det osäkra ekonomiska läget och en förmodat kortare avtalsperiod än normalt – finns ett begränsat utrymme för ändringar i avtalets allmänna villkor.

– De viktigaste förändringarna vi fört fram i våra yrkanden är att avtalen bör tillföras den tidsbegränsade anställningsformen ”allmän visstidsanställning” samt att löneavtalet med Unionen bör moderniseras och tillåta löneöverenskommelser direkt mellan företag och medarbetare, säger Ulf Nordström.

Unionen och Sveriges Ingen-

jörer har å sin sida framfört att de bland annat önskar en avtalsperiod om ett år med centralt fastställda löneökningar om 2,6 procent. Den korta avtalsperioden har emellertid inte hindrat förbunden från att framställa långtgående krav även i övrigt. Unionen överlämnade exempelvis fem sidor avtalskrav innehållande bland annat begränsningar i möjligheten till övertidsarbete, begränsningar av möjligheten att anlita bemanningsföretag och begränsningar av möjligheten att visstidsanställa.

Olle Sandberg, Browik i Örebro:

”Vi vill gasa på men facket bromsar”

Browik Installation i Örebro AB startade 1994 som traditionell elinstallatör. Numera gör företagsledningen en poäng av att företaget utvecklats till en elteknikleverantör. För bland medarbetarna finns idag inte bara elektriker utan också

– Om Elektrikerförbundet skulle tillåta separata turordningslistor så skulle branschen utvecklas, säger Olle Sandberg, Browik i Örebro.

ingenjörer, konstruktörer, programmerare och tekniker. De gemensamma nämnarna för samtliga medarbetare är erfarenhet och kompetens och förmågan att snabbt ta till sig ny teknik.

– Förmågan att ta till sig ny teknik är väsentlig för elteknikbranschen, det slogs fast i den framtidsstudie som EIO, Elektrikerförbundet och EUU tog fram för några år sedan. Om vi blir fast vid det gamla och inte tar för oss, då är risken stor att andra aktörer tar de nya marknadsandelarna, enades alla parter om, konstaterar Olle Sandberg på Browik i Örebro.

– Framtidsstudien sträcker sig fram till 2010 och det skulle vara väldigt intressant med en uppföljning med utgångspunkt från, vad har vi uppnått? Eller mera sannolikt, varför har vi inte nått de mål som vi

satte upp för framtiden?

Olle Sandberg menar att målsättningen var bra och helt riktig. Men samtidigt som hela branschen, inklusive Elektrikerförbundet, står bakom behovet av att ta till sig ny teknik så försvåras det arbetet av en rigid hållning till turordningsreglerna.

– EIO-företagen måste få anställa rätt kompetens vid rätt tillfälle. Men dessutom vill jag som företagare ha kvar rätt kompetens om jag tvingas till en driftsinskränkning. Det går inte idag. Vi vill gasa på teknikutvecklingen men facket bromsar.

– Det här är en gemensam utmaning. Om inte branschens

eltekniker ska vara enbart kabeldragare, så måste Elektrikerförbundet tillåta separata turordningslistor för olika enheter i ett företag. Hur ska vi annars kunna utvecklas inom styr- och reglerteknik, energieffektivisering och säkerhet?

Problemet i ett nötskal är alltså att lönsamma delar i ett företag undermineras när kompetens försvinner.

– Det är logiskt med en neddragning i den del av en verksamhet som lider av en konjunktursvacka, men så fungerar dessvärre inte spelreglerna, slutar Olle Sandberg.

Avtal 2010

Nyheter om avtalsförhandlingarna.

Läs mer på eio.se

